

TÜRK TARİH KURUMU ADINA YAPILAN KARAIN KAZISINDA BULUNAN İKİ FOSİL DİŞE DAİR KISA ÖN RAPOR

Dr. MUZAFFER SÜLEYMAN ŞENYÜREK

*Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi
Antropoloji Doçenti*

Dr. İ. Kılıç Kökten Antalya civarında Karain mağrasında yaptığı kazıda bulduğu iki fosil dişi tetkik için bana getirmiştir. Dr. Kökten bu fosiller hakkında bana vermiş olduğu notta şu malûmatı vermektedir: "Bu yaz mevsiminde (1949), üç yıldanberi Türk Tarih Kurumu adına kazısını idare ettiğim Karain mağrasının (Antalya-Yağca köyü) alt büyük boşluğunda Musteriyen I seviyesinde üst kısmı kırık bir kökle, yine aynı mağranın üst büyük boşluğunun D adını verdiğim küçük gözünde Musteriyen II ve Orinyasiyen tipte aletlerle fosil hayvan kemiklerini ihtiva eden kalın, çimentolaşmış çöplük tabakasının üst seviyesinde bir azı dişi buldum.

Enteresan bulduğum bu kökle, insana ait olduğunu tahmin ettiğim azı dişinin tarafınızdan teşhis edilerek raporunun yayımlanmasını saygılarımla rica ederim,,.

Karain mağrasının çimentolaşmış sert tabakaları içinden bu dişleri büyük bir dikkat ve maharetle çıkararak tetkik için bana getirmiş olan Dr. Kökten'e burada teşekkür etmek isterim.

Dr. Kökten'in getirmiş olduğu dişlerden birincisi kırık bir kök tarafından temsil edilmektedir. Kökün üst kısmında taçın (corona dentis) ön veya dudak yüzüne (facies buccalis) ait çok küçük bir parça muhafaza edilmektedir. Bu kök kesici dişlerden birine, muhtemel olarak bir alt kesici dişe (dens incisivus) aittir. İlk bakışta bu kök insan dişlerini hatırlatmakta ise de, dikkatle tetkik edildiği zaman bazı hususlarda bunun morfolojisinin insan köklerinden bariz surette inhiraf ettiği görülmektedir. Bu kırık kökün ait olduğu familya henüz daha teşhis edilememiştir.

İkinci diş birinciden çok daha iyi muhafaza edilmiştir. Bu diş sert bir kemik breşi içinde durmaktadır. Taçın etrafını temizlemekle beraber, bu dişi içinde bulunduğu kemik breşinden çıkarmamayı daha münasip buldum. Resim 2 bu dişin Dr. Kökten tarafından getirildiği zamanki halini göstermektedir.

Üzeri oldukça aşınmış olan bu diş üst çenenin sol tarafına ait ikinci süt azısıdır (ikinci süt molaire'i). Bu süt molarini fosil insanların yayımlanmış olan ikinci üst üst molarleri ve bugünkü insanın ikinci üst süt molarleri ile mukayese ettim. Morfolojik özellikleri bu dişin fosil Neanderthal adamına (*Homo primigenius* = *Homo neanderthalensis*) ait olduğunu açıklamaktadır. Bu süt molarleri Anadolu'da şimdiye kadar bulunmuş olan ilk fosil insan ve ilk Neanderthal adamı numunesidir.